

Sygn. akt IV RC 255/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 marca 2016 roku

Sąd Rejonowy w Białymstoku IV Wydział Rodzinny i Nieletnich w składzie:

Przewodniczący: SSR Elżbieta Dorota Cyhlik

Protokolant: st.sekr.sądowy Agnieszka Masłowska

po rozpoznaniu w dniu 9 marca 2016 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa A. S. (1)

przeciwko S. S.

o zaspokajanie potrzeb rodziny

I. Powództwo oddała.

II. Zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 60 (sześćdziesiąt) zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego

Sygn. akt IV RC 255/15

UZASADNIENIE

Powódka A. S. (1), po ostatecznym sprecyzowaniu stanowiska na rozprawie w dniu 9 marca 2016 roku, wniosła o zasądzenie kwoty 2 207,95 złotych za okres od stycznia 2015 roku do grudnia 2015 roku tytułem zaspokajania potrzeb rodziny (k. 128, zazn. czas 00:00:37). W uzasadnieniu swojego stanowiska podała, iż pozwany S. S. od czasu, kiedy płaci na rzecz syna A. S. (2) alimenty w kwotach po 500 złotych miesięcznie, nie partycypuje w kosztach utrzymania rodziny.

Pozwany wniosł o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu wskazał, iż łoży na rzecz syna alimenty w kwotach po 500 złotych miesięcznie. Zaprzeczył temu, by nie partycypował w kosztach utrzymania rodziny, wskazując, iż opłacał część obciążających gospodarstwo domowe rachunków (k. 107 – 109, k. 128, zazn. czas 00:01:04).

Sąd ustalił, co następuje:

A. S. (1) z domu Jaworowska i S. S. związek małżeński zawarli w dniu 9 lutego 1991 roku. Nie zawarli umowy majątkowej małżeńskiej. Wyrokiem z dnia 30 grudnia 2015 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt I C 673/15, Sąd Okręgowy w Białymstoku rozwiązał przez rozwód związek małżeński stron. Do czasu rozwodu A. i S. S. wspólnie zajmowali dom położony w miejscowości L. 7B gm. D.. Aktualnie również tam zamieszkują, przy czym Sąd w wyroku rozwodowym orzekł o sposobie korzystania przez strony z przedmiotowej nieruchomości (k. 157 akt Sądu Okręgowego w Białymstoku I C 673/15). Do dnia 21 stycznia 2016 roku zamieszkiwał tam również syn A. i S. S., A. S. (2) (k. 182v, zazn. czas 00:15:08).

A. S. (1) ma 54 lata. Pracuje na stanowisku opiekunki seniora w (...) Oddziale (...) z wynagrodzeniem około 1 200 złotych netto. (...) w zakresie kwoty około 200 złotych miesięcznie wspiera ją matka. (zaświadczenie k. 21; k. 128v, zazn. czas 00:06:19).

S. S. ma 55 lat. Z zawodu jest glazurnikiem. Aktualnie jest zarejestrowany w PUP jako bezrobotny. Podejmuje się prac dorywczych i w związku z tym otrzymuje wynagrodzenie w kwocie około 1 000 złotych netto miesięcznie. Do dnia 31 października 2015 roku był zatrudniony w P.H.U. (...) S.C. z wynagrodzeniem około 1 300 złotych netto miesięcznie. Korzysta z pomocy finansowej matki (świadczenie pracy k. 111 – 112, karta aktywności zawodowej bezrobotnego k. 110; k. 129, zazn. czas 00:22:20).

A. S. (2) ma 20 lat i jest jedynym dzieckiem stron. Do dnia 21 stycznia 2016 roku zamieszkiwał w domu rodziców położonym w miejscowości L.. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 18 marca 2015 roku (sygn. akt IV RC 32/15) zasądzono na jego rzecz od ojca S. S. kwotę po 500 złotych miesięcznie tytułem alimentów (k. 82 akt Sądu Rejonowego w Białymstoku o sygnaturze IV RC 32/15). Powyższą kwotę pozwany dobrowolnie przekazywał synowi (k. 129, zazn. czas 00:27:55).

Mimo iż strony w 2015 roku wspólnie zajmowały nieruchomość położoną w miejscowości L., pozostawały w separacji faktycznej. Każde z nich we własnym zakresie ponosiło koszty swego żywienia. Pomiedzy nimi istniał silny konflikt i nie potrafiły porozumieć się w przedmiocie ponoszenia kosztów utrzymania rodziny.

Powódka początkowo podniosła, iż pozwany od stycznia 2015 roku nie opłacał żadnych rachunków związanych z utrzymaniem domu (k. 128v, zazn. czas 00:06:19) i podała, iż ona w tym okresie ponosiła następujące opłaty: energia elektryczna za dwa miesiące (około 200 złotych miesięcznie); podatek od nieruchomości; Internet, telefon, telewizja (łącznie około 100 złotych miesięcznie); wywóz nieczystości (220 złotych), węgiel na opał (560 złotych). Dodatkowo podała, że opłaciła należność z tytułu ubezpieczenia OC samochodu syna w kwocie 600 złotych, opłatę za jego egzamin certyfikujący – 150 złotych oraz pokryła koszt badań syna w (...) w B. w kwocie 105 złotych (k. 63, 70, 73, 75). Dodała, iż wspólnych zobowiązań finansowych z pozwanym nie zaciągali. Wskazała także, że S. S. w 2015 roku uregulował następujące opłaty: energia elektryczna w pozostałej części, woda, gospodarka odpadami (25 złotych/miesięcznie) (k. 128v, zazn. czas 00:06:19 – 00:20:08). Odnośnie kosztów żywności podała, że każda ze stron ponosi je we własnym zakresie. Nadto zeznała, że ponosiła koszty zakupu środków owadobójczych niezbędnych do ochrony drzew owocowych, z których to owoców korzystał także pozwany oraz koszty związane z koszeniem trawy wokół nieruchomości (paliwo do kosiarki) (k. 128v, zazn. czas 00:13:29).

Pozwany podał, iż w lutym 2015 roku opłacił wywóz nieczystości w kwocie 270 złotych. Dodatkowo wskazał, iż w 2015 roku uregulował należności za energię elektryczną, za wyjątkiem dwóch miesięcy, przy czym w tym zakresie istniało zadłużenie w płatności, lecz zostało ono uregulowane. Opłacił również całoroczne należności za wodę (50 – 70 złotych kwartalnie) i gospodarkę odpadami (25 złotych miesięcznie). Odnośnie kosztów ogrzewania nieruchomości nadmienił, że na opał w 2015 roku pozostało 0,5 tony węgla z poprzedniego sezonu grzewczego, przy czym dodał, iż to on w całości sfinansował zakup węgla w ubiegłym sezonie. Nadmienił, że pozostało także drewno, które otrzymał jako zapłatę za pracę. Wskazał, iż nie korzysta z Internetu i telefonu, toteż nie opłaca rachunków za powyższe usługi. Podał, że telewizor na własny użytek posiada, lecz nie płaci abonamentu radiowo – telewizyjnego. Pozwany przyznał, że wywiązuje się z obowiązku alimentacyjnego wobec syna, przekazując mu środki w wysokości 500 złotych miesięcznie. Wskazał, iż uprawia ziemię na własne potrzeby żywieniowe. Końcowo nadmienił, iż proponował powódce podział opłat związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego po połowie, lecz nie doszedł z nią w tej mierze do porozumienia (k. 129, zazn. czas od 00:22:20 do 00:33:29).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wyjaśnienia i zeznania stron, załączone do akt niniejszej sprawy dokumenty, jak też dokumenty zgromadzone w aktach sprawy Sądu Rejonowego w Białymstoku o sygnaturze IV RC 32/15 oraz sprawy Sądu Okręgowego w Białymstoku o sygnaturze I C 673/15.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z brzmieniem art. 23 kro małżonkowie mają równe prawa i obowiązki w małżeństwie. Są obowiązani do wspólnego pożycia, do wzajemnej pomocy i wierności, a nadto do współdziałania dla dobra rodziny, którą przez swój związek założyli, według swych sił oraz możliwości zarobkowych i majątkowych.

Stosownie zaś do treści art. 27 kro oboje małżonkowie obowiązani są, każdy według swych sił oraz swych możliwości zarobkowych i majątkowych, przyczynić się do zaspokajania potrzeb rodziny, którą przez swój związek założyli. Zadośćuczynienie temu obowiązkowi może polegać także, w całości lub w części, na osobistych staraniach o wychowanie dzieci i na pracy we wspólnym gospodarstwie domowym. Wyrażony w art. 27 kro obowiązek przyczyniania się do zaspokojenia potrzeb rodziny ma charakter alimentacyjny i wchodzi w zakres szerzej nakreślonych, wynikających z treści art. 23 kro, obowiązków wzajemnej pomocy oraz współdziałania małżonków dla dobra rodzin (wytyczne SN z dnia 16 grudnia 1987 r., OSNCP 1988, nr 4, poz. 42, uchwała SN z dnia 5 października 1982 r., II CZP 38/82, OSNCP 1983, nr 2-3, poz. 31). Na potrzeby rodziny jako wspólnoty mieszkającej razem i wspólnie gospodarującej składają się potrzeby wspólne wszystkich jej członków (np. koszty mieszkania, opału, media) oraz potrzeby indywidualne poszczególnych osób wchodzących w jej skład (żywność, odzież, koszty kształcenia, leczenia, rozrywek). Koszty niezbędne do zaspokojenia tak rozumianych potrzeb rodziny mogą zatem składać się z kosztów prowadzenia wspólnego gospodarstwa, utrzymania i wychowania dzieci oraz zaspokajania osobistych potrzeb małżonków (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 29 maja 2013 r., sygn. akt VI ACz 1142/13, niepublikowane).

Celem spoczywającego na małżonkach obowiązku jest zapewnienie środków materialnych umożliwiających prawidłowe funkcjonowanie rodziny jako całości oraz zaspokojenia uzasadnionych potrzeb poszczególnych jej członków przy zachowaniu równej stopy życiowej. Realizacja tegoż celu wymaga również zachowania zasady równości praw i obowiązków małżonków.

W kwestii wpływu separacji faktycznej na istnienie obowiązku alimentacyjnego zdania w piśmiennictwie są podzielone. Według części autorów rozłączenie małżonków nie znosi obowiązku ustanowionego w art. 27 kro, może jedynie wpłynąć na jego ukształtowanie i zakres, i formalnoprawna wykładnia art. 27 kro przemawia na korzyść tego zapatrywania. Także Sąd Najwyższy kilkakrotnie wypowiadał się w tym przedmiocie – jednak za przeważający należy uznać pogląd, iż separacja faktyczna małżonków nie uchyla obowiązku alimentacyjnego przewidzianego w art. 27 kro – ale może wpłynąć na jego ukształtowanie i zakres (wyrok SN z dnia 28 stycznia 1998r. w sprawie II CKN 585/97, OSP 1999/2/29). Bezspornie także ostateczna decyzja w tej kwestii wymaga indywidualnej analizy i oceny okoliczności konkretnej sprawy.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy uznać za wyjaśnione należało, iż w aktualnym stanie rzeczy możliwości zarobkowe obu stron są zbliżone i oscylują wokół kwoty 1 000 złotych miesięcznie. Powódka przedstawiła zaświadczenie (k. 20), z którego wynika wysokość jej dochodu. Dodać przy tym należy, że kwestia ta pozostaje niezmienna od czasu orzekania w przedmiocie alimentów na rzecz A. S. (2) w sprawie Sądu Rejonowego w Białymstoku o sygnaturze akt IV RC 32/15. Pozwany zaś dołączył do akt kserokopię świadectwa pracy (k. 111 – 112), z treści którego wynika, iż zatrudnienie w P.H.U. (...) S.C. ustało z dniem 31 października 2015 roku. Koresponduje z powyższym załączona do akt karta aktywności zawodowej bezrobotnego (k. 110), z której wynika fakt zarejestrowania pozwanego w PUP jako bezrobotnego. Z zeznań przez niego złożonych, którym Sąd przyznał wiarę, wynika, iż podejmuje się on prac o charakterze dorywczym i uzyskuje dochód rzędu 1 000 złotych miesięcznie (k. 129, 00:22:20).

Odnosząc zaś miesięcznych kosztów utrzymania gospodarstwa domowego w 2015 roku, Sąd, analizując wyjaśnienia i zeznania stron oraz pozostające w aktach kserokopie rachunków i faktur, ustalił je na kwotę około 600 złotych miesięcznie. Na powyższy składają się następujące koszty jednostkowe: energia elektryczna – około 200 złotych miesięcznie, woda – około 50 – 70 złotych kwartalnie, gospodarka odpadami – 75 złotych kwartalnie, gaz 65 złotych kwartalnie, opał – około 1 500 złotych na sezon grzewczy (tj. około 560 złotych za tonę węgla przy zużyciu około 3 ton sezonowo), wywóz nieczystości – 220 złotych kwartalnie, podatek od nieruchomości – 125 złotych kwartalnie,

telewizja, telefon, Internet – około 100 złotych miesięcznie. Podkreślenia wymaga, iż obie strony zgodnie podały, że koszty swojego wyżywienia ponoszą we własnym zakresie (k. 128v, zazn. czas 00:18:09, k. 129, zazn. czas 00:30:32).

Zaznaczyć należy, iż powódka przedstawiła do rozliczenia również dodatkowe wydatki związane z utrzymaniem syna A. S. (2), tj. koszt opłaty za egzamin certyfikujący (150 złotych), ubezpieczenie OC samochodu syna (600 złotych), koszt badań w (...) w B. (105 złotych). Na potwierdzenie powyższych załączyła do akt stosowne faktury (k. 70, 73, 75). Pozwany w swoim stanowisku podniósł, iż kosztów tych nie uznaje, albowiem reguluje na rzecz syna alimenty w kwocie po 500 złotych miesięcznie, jak wynika to z wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 18 marca 2015 roku (sygn. akt IV RC 32/15). Okoliczności tej nie zaprzeczyła powódka (k. 128v, zazn. czas 00:15:08). Dlatego też Sąd uznał, że skoro pozwany łoży na utrzymanie syna, tak jak to wynika z ww. wyroku, to wyczerpuje to jego obowiązek alimentacyjny względem A. S. (2). Dalsza zatem partycypacja w kosztach jego utrzymania w 2015 roku nie była w świetle powyższych ustaleń konieczna, tym bardziej, że koszty związane z utrzymaniem pojazdu syna, w ocenie Sądu nie należą do kosztów utrzymania rodziny. W tym miejscu podkreślenia wymaga również, że skoro pozwany łożył alimenty na rzecz syna, to przyczyniał się także do pokrywania kosztów związanych z opłatami mieszkaniowymi w części na niego przypadającej. Również dlatego jawią się Sądowi jako gołosłowne twierdzenia powódki, z których wynika, że pozwany nie przyczyniał się do ponoszenia kosztów utrzymania rodziny.

Nie ulega wątpliwości, iż strony w badanym w niniejszej sprawie okresie pozostawały w separacji faktycznej, choć nadal wspólnie zajmowały przedmiotową nieruchomość. Dlatego też na gruncie ustalonego stanu faktycznego zasadna jest obustronna partycypacja w kosztach utrzymania rodziny.

Powódka zażądała od pozwanego kwoty 2 207,95 złotych za okres od stycznia 2015 roku do grudnia 2015 roku tytułem zaspakajania kosztów utrzymania rodziny. W początkowym stanowisku wskazała, że pozwany w analizowanym okresie nie partycypował w kosztach utrzymania gospodarstwa domowego (k. 128v, zazn. czas 00:06:19). W dalszej części swoich zeznań przyznała jednak, że uregulował opłatę za energię elektryczną za okres 10 miesięcy (około 200 złotych miesięcznie), całoroczny koszt związany ze zużyciem wody (około 50 – 70 złotych kwartalnie) i opłatę za gospodarkę odpadami należną za 2015 rok (75 złotych kwartalnie) (k. 178v, zazn. czas 00:10:13). Okoliczności te potwierdził pozwany, załączając do akt dokumenty, z których wynika, iż co prawda w spłacie należności z tytułu opłat za zużytą energię elektryczną powstały opóźnienia, niemniej zobowiązania z tego tytułu wobec dostawcy energii zostały uregulowane (k. 113, 114; k. 129, zazn. czas 00:24:43). Podobnie rzecz się ma w przypadku regulowania opłat za wodę. Pozwany potwierdził, że poniósł całoroczny koszt powstały z tego tytułu, przy czym nie uszło uwadze Sądu, że w tej mierze również powstały opóźnienia w płatności kolejnych kwot (k. 121). Strony przyznały również, że koszty gospodarowania odpadami w 2015 roku poniósł w całości pozwany (k. 117 – 120).

Strony zgodnie przyznały, że powódka uiściła opłatę za energię elektryczną należną za okres dwóch miesięcy. Okolicznością bezsporną jest również fakt, iż opłaty za telefon i Internet ponosiła A. S. (1), przy czym strony zgodnie wskazały, że pozwany nie korzystał z mediów w tym zakresie. Podobnie rzecz się ma w przypadku należności z tytułu podatku od nieruchomości. Pozwany przyznał, że nie regulował tych zobowiązań (k. 128v, zazn. czas od 00:10:13 do 00:13:29, k. 129, zazn. czas od 00:27:55 do 00:24:43). Dodatkowo z akt wynika, iż powódka w 2015 roku uregulowała opłatę w wysokości 220 złotych za wywóz nieczystości płynnych (k. 100).

Odnosnie kosztów opału w 2015 roku Sąd ustalił, wbrew twierdzeniom powódki, że w kosztach tych partycypował pozwany. Powódka poniosła koszt zakupu 1 tony węgla, co wynika z załączonych przez nią do akt kserokopii rachunku i faktury (k. 99). Sąd przy tym uznał za wiarygodne zeznania pozwanego, z których wynika, iż z ubiegłego sezonu grzewczego pozostało około 0,5 tony węgla sfinansowanego wówczas przez niego, który to węgiel został przeznaczony na cele opałowe w ostatnim sezonie grzewczym. Dodatkowo używane do tego celu drewno, pochodziło co prawda od brata powódki, jakkolwiek pozwany świadczył na jego rzecz pracę i otrzymał jej tytułem zapłaty (k. 129, zazn. czas 129).

Dodać należy, iż faktyczna separacja stron nie niweczy, co do zasady, skutków wynikających z zawarcia małżeństwa, a w szczególności obowiązku małżonków do wzajemnej pomocy i zaspokajania potrzeb rodziny, jednakże uzasadnia pewną modyfikację zakresu partycypacji stron w kosztach utrzymania. Toteż koszty wyżywienia zostały rozdzielone

miedzy stronami – każda z nich ponosiła je we własnym zakresie. Powódka przy tym podnosiła, iż ponosiła koszty związane z żywieniem syna. Niemniej Sąd zważył - jak na wstępie wskazywano – że skoro pozwany płacił zasądzone od niego alimenty na rzecz syna, to w pozostałym zakresie koszty tego rodzaju winna ponosić A. S. (1) jako osoba obowiązana do alimentacji względem syna. Podobnie rzecz się ma w przypadku opłat za telewizję i (...). Skoro pozwany nie korzystał z tych usług, a nie przeczy temu powódka, to w ocenie Sądu brak uczestnictwa w tym zakresie w kosztach jest usprawiedliwiony. Inne koszty związane z indywidualnymi potrzebami stron, takie jak koszty leczenia, strony ponosiły we własnym zakresie i w tym stanie rzeczy taki podział jest uzasadniony.

Reasumując powyższe rozważania, podkreślenia wymaga, iż roszczenie powódki jest całkowicie niezasadne. Początkowym twierdzeniom odnośnie braku partycypacji pozwanego w kosztach utrzymania gospodarstwa domowego, w dalszej części swoich zeznań zaprzeczyła, podając, iż w pewnej mierze pozwany uczestniczył w powyższym. Okoliczność ta znajduje również potwierdzenie w załączonych do akt i przywołanych wyżej dokumentach oraz w treści zeznań pozwanego. Sąd zatem, mając na względzie dokonane ustalenia w przedmiocie kosztów utrzymania gospodarstwa domowego stron, uznał, iż żądana przez nią kwota wyczerpuje zakres jej obowiązku uczestniczenia w powyższych kosztach. Nie ulega zatem żadnej wątpliwości, iż pozwany partycypował w kosztach utrzymania rodziny. Twierdzenia stron i zgromadzone w aktach dokumenty niezbitnie dowodzą, iż swój obowiązek w tej mierze w badanym okresie zrealizował i dlatego też nie ma żadnych podstaw, by obciążyć go żądaną przez powódkę kwotą. Podkreślenia wymaga, że – jak wskazano na wstępie – oboje małżonkowie obowiązani są, każdy według swych sił oraz swych możliwości zarobkowych i majątkowych, przyczynić się do zaspokajania potrzeb rodziny. Mając na uwadze powyższe, zupełnie niezasadnym byłoby zasądzenie od pozwanego żądanej przez powódkę kwoty, bowiem niweczyłoby to jej uczestnictwo w kosztach utrzymania rodziny. Jako że możliwości zarobkowe i majątkowe stron w analizowanym okresie były zbliżone, ich uczestnictwo w owych kosztach również winno sytuować się na tożsamym poziomie. Dlatego też podkreślić należy, że wobec ustalonych kosztów utrzymania rodziny, powódka niewątpliwie regulowała ciężące na stronach opłaty w mniejszej części, niemniej – jak podnosiła, a czemu pozwany nie zaprzeczył – uzupełniła swój obowiązek osobistymi staraniami na rzecz domostwa.

Na mocy § 7 ust. 1 pkt 11 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu zasądzono od powódki na rzecz pozwanego kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Zaznaczyć należy, iż – jak wynika z § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 września 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie – do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie tegoż rozporządzenia, tj. przed dniem 1 stycznia 2016 roku, stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji.